

De interpretatie van verhoogde bloeddruk en het behandelingsbeleid indien slechts aan een van beide armen verhoogde waarden worden gemeten

Vraag 35. Bij een 50-jarige man meet ik al enige jaren aan de rechter arm bloeddrukken van 140-150/80-85 mm kwik doch aan de linker arm 165-180/100-110. Kan ik me nu gerust laten stellen door de waarden van rechts of moet ik behandelen in verband met de waarden aan de linker arm? De nierfunctie is goed; er zijn geen duidelijke vaat-anomalieën rechts of links.

Antwoord. Men moet aannemen, dat de laagste waarden een artefact zijn ten gevolge van een (al dan niet functionele) stenosering in het toevoerende arteriegebied. Dergelijke stenoserings zijn doorgaans niet zonder angiografisch onderzoek op te sporen. Het is hoe dan ook aangewezen de hoogste bloeddrukwaarden (aan de linker arm) als representatief te beschouwen voor de druk in het arteriële systeem en daarnaar te handelen. De vraag doet zich dan voor, of een diastolische druk tussen 100 en 110 mm kwik (bij herhaling vastgesteld) bij een 50-jarige man een indicatie vormt voor het instellen van

bloeddrukverlagende behandeling. Men is thans geneigd inderdaad de nodige maatregelen te nemen, te beginnen met „hygiënische” adviezen aangaande lichaamsgewicht, zoutgebruik e.d.

Literatuur: Interim-advies inzake hypertensie (1978) Uitgebracht door een commissie van de gezondheidsraad. Staatsdrukkerij, 's-Gravenhage.

INGEZONDEN

(Diep-)intramusculaire injectie

Op het antwoord van vraag 20 (1978) wil ik de volgende aanvulling geven:

Vóór het injiciëren een nieuwe naald op de spuit zetten, vervolgens de huid bij de injectieplaats ca. 1 cm naar lateraal verschuiven. Dan injiciëren (sommige kinderen willen het snel, doch het is meestal dan iets gevoeliger). Na terugtrekken van de naald schuift de huid terug en dat voorkomt mede het eventuele teruglekken van de als pijnlijk ervaren vloeistof.

Literatuur: Vraag 20 (1978) Ned. T. Geneesk. 122, 945.

Leiden, juli 1978

G. J. VAANDRAGER

BOEKAANKONDIGINGEN

F. UYTENBROECK, *Cancérologie gynécologique et mammaire*. 185 bl. Masson, Parijs 1978. Prijs: geb. Fr.fr. 145,—.

De schrijver heeft zijn ervaringen met precancereuze en canceuze afwijkingen van de tractus genitalis en de mamma op schrift gesteld. De oncologisch-gynaecologisch geïnteresseerde lezer zal vooral de hoofdstukken over de precancereuze afwijkingen van de vulva, vagina, cervix en het endometrium bijzonder appreciëren wegens de duidelijke indeling van de verschillende afwijkingen en de weloverwogen aanwijzingen voor verdere diagnostiek en behandeling.

De grote ervaring van de schrijver zal voor vele oncologisch-gynaecologische deskundigen leerzaam zijn.

J. JANSSENS

H. J. DINANT, *Ferrokinetiek bij reumatoïde arthritis*. Een recent ontwikkelde methode van ferrokinetisch onderzoek, toegepast bij patiënten met anemie ten gevolge van actieve reumatoïde arthritis. Proefschrift Utrecht, 2 mei 1978 (promotor: prof. dr. J. J. SIXMA).

Bloedarmoede bij actieve reumatoïde arthritis is een oud klinisch probleem. DINANT tracht nieuw licht op dit vraagstuk te werpen door middel van een door RICKETTS geïntroduceerde methode van ferrokinetisch onderzoek. Hierbij wordt radioactief ijzer in vitro aan transferrine gebonden en teruggegeven aan de proefpersoon. Op deze wijze kan men een indruk krijgen over de effectiviteit van

de erytropoëse; tevens kan de overlevingsduur van de rode cel bepaald worden. Dergelijk ferrokinetisch onderzoek werd gedaan bij een aantal normale proefpersonen en bij een aantal patiënten met reumatoïde arthritis. Er bleek bij de reumapatiënten een hyporegeneratieve erytropoëse te bestaan, gepaard gaande met een verkorte overlevingsduur van de erythrocyt. Het „hoe” en „waarom” van dit defect blijft echter onduidelijk; het is waarschijnlijk via deze weg niet op te lossen.

J. VREEKEN

J. DE BOER, *Stroming in slagaderen*. Beknopt overzicht van de fysica, de fysiologie en de pathologie. 127 bl., fig. Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht 1978. Prijs: ingen. f 26,—.

In deze tijd van atherosclerotisch vaatlijden en vaatchirurgie is een goed leesbaar en duidelijk geïllustreerd boek over de haemodynamica in de gezonde en zieke slagader en na chirurgische interventie bij slagaderlijden een nuttige aanwinst.

Fysica, fysiologie en pathologie worden besproken en met betrekking tot het laatste onderwerp uiteraard met de nadruk op het effect van chirurgisch ingrijpen.

De auteur eindigt met een aantal vragen die duidelijk maken dat er met behulp van modellen en dierproeven nog vele problemen moeten en, naar te hopen is, kunnen worden opgelost.

J. TH. CH. VONK